

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 9304/07

בג"ץ 9306/07

בג"ץ 9310/07

בפני :

כבוד הנשיאה ד' ביניש

כבוד השופט א' גרוניס

כבוד השופט י' אלון

העותרים בבג"ץ 9304/07 :
1. חוג הארבעה בנובמבר –
מפלגת העבודה הישראלית
2. שלום קמיל

העותר בבג"ץ 9306/07 :
מר רן רהב

העותרים בבג"ץ 9310/07 :
1. תנועת חבר"ה – עמותה
לחינוך, בריאות, רווחה, הגינות
2. עו"ד יורם סגי-זקס
3. אליהו וריטה בכר

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 9304/07 :
1. מדינת ישראל
2. שירות בתי הסוהר
3. יגאל עמיר

המשיבים בבג"ץ 9306/07 :
1. מדינת ישראל
2. השופט צבי גורפינקל
3. היועץ המשפטי לממשלה

המשיבים בבג"ץ 9310/07 :
משיבים פורמליים :
1. יגאל עמיר
2. השופט צבי גורפינקל
3. מדינת ישראל

עתירות למתן צו על תנאי

בשם העותרים בבג"ץ 9304/07 : עו"ד יובל מור-מוסלי
בשם העותר בבג"ץ 9306/07 : עו"ד רונן בר-און, עו"ד יואב נרי
ועו"ד רונאל פישר
בשם העותרים בבג"ץ 9310/07 : עו"ד יורם סגי-זקס

פסק-דין

השופט י' אלון:

1. הרוצח יגאל עמיר מרצה עונש מאסר עולם בשל הרשעתו ברצח ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין ז"ל.

ביום 28.10.07 ילדה אשתו בן, וברית המילה אמורה להיערך ביום ראשון

4.11.07.

הוא פנה בבקשה לרשויות שב"ס ליתן לו חופשה ממאסרו כדי שיוכל להשתתף בטקס ברית המילה של בנו. לחלופין, ביקש כי תתאפשר עריכת טקס ברית המילה בין חומות הכלא, כדי שיוכל להשתתף בו. בקשותיו נדחו על ידי רשויות שב"ס, ועל כן עתר הוא בעתירת אסיר לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בהתאם להוראות הקבועות לעניין זה בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן: הפקודה).

אתמול, 1.11.07, החליט בית המשפט המחוזי (כבוד השופט צ' גורפינקל) לדחות את העתירה ככל שהיא מכוונת לעניין ההחלטה שלא להוציא את הרוצח לחופשה. לעומת זאת, נתקבלה העתירה החלופית ובית המשפט המחוזי הורה לרשויות שב"ס:

"לאפשר לעותר להשתתף בטקס ברית המילה של בנו שיערך בין כותלי בית הסוהר, תוך תיאום עם כל הגורמים הרלבנטיים שיאפשרו כניסתם של משתתפים במספר מצומצם בלבד הנמנים על בני משפחתו הקרובה של העותר שרשאים ממילא לבקרו, כאשר מי שאינו מורשה לבקרו לא יורשה להכנס לכלא כדי להשתתף בטקס, ותוך תיאום עם המוהל שאמור לבצע את ברית המילה".

היועץ המשפטי לממשלה הודיע כי לאחר שבחן את ההחלטה החליט שלא לבקש מבית משפט זה רשות לערער עליה, בהתאם לסעיף 62א' לפקודה.

2. בפנינו שלוש עתירות שהגישו אזרחים מן השורה, ובהן עותרים הם כי נורה ליועץ המשפטי לממשלה להשתמש בסמכותו ולהגיש מיידית לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על ההחלטה, באופן שזו תידון ותוכרע בטרם המועד הקבוע לעריכת טקס הברית.

העותרים בבג"ץ 9306/07 ובבג"ץ 9310/07 עותרים בנוסף, כי נתערב ישירות בהחלטת בית המשפט המחוזי גם מבלי שתוגש בקשת רשות ערעור, ונחליט על ביטולה לאלתר.

3. העותרים שבשלוש העתירות חושפים בעתירותיהם את הפגיעה הקשה שנפגעו רגשותיהם מתוצאת ההחלטה של בית המשפט המחוזי. כאזרחים במדינת ישראל, אין

הם מוכנים להשלים עם כך כי "רוצחו של ראש ממשלת ישראל יצחק רבין ז"ל יערוך מסיבה בין כותלי בית הכלא, המתיימרת להיות לכאורה ברית המילה של בנו".

על פי הנטען באחת העתירות:

"התוצאה המעשית של החלטת בית המשפט המחוזי הפכה יום אבל לאומי ליום חגו של רוצח ראש הממשלה".

ומוסיפים וטוענים כי:

"עם כל הכבוד, ההחלטה נותנת לגיטימציה למעשי פשע נתעבים ופוגעת פגיעה קשה ברגשות הציבור הרחב ובערכי מדינת ישראל כחברה דמוקרטית וערכית".

4. בעתירות שבפנינו מתבקשת התערבותנו בשתי החלטות: האחת, של היועץ המשפטי לממשלה. השניה, של בית המשפט המחוזי.

נקדים ונאמר, כי דין העתירה כנגד החלטתו השיפוטית של בית המשפט המחוזי להדחות על פניה על הסף. בית המשפט קמא דן בעתירה שהובאה בפניו בסמכותו השיפוטית, על פי סעיף 62' לפקודה. הדרך האחת והיחידה לתקיפה ערעורית של החלטה זו הינה בהגשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. מדינת ישראל, המשיבה באותה עתירה, התנגדה לעתירת האסיר וביקשה לדחותה מכל וכל. בית המשפט קמא שמע הטענות, דן בין הצדדים והחליט את החלטתו.

משהחליטה המדינה, באמצעות היועץ המשפטי, שלא לפנות לבית משפט זה בבקשת רשות לערער, תמה ונשלמה בכך אפשרות הבחינה הערעורית של ההחלטה. עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק איננה הליך ערעורי מקביל.

5. ומכאן לראש השני של העתירות, המכוון כנגד החלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא להגיש בקשת רשות לערער על ההחלטה.

מושכל יסוד בהליכי משפט באשר הם, הינו כי ההחלטה אם להגיש ערעור או בקשת רשות ערעור לערכאת ערעור, מסורה כל כולה לבעל דין שהיה צד להליך בו ניתנה ההחלטה המקורית. כאשר אותו הצד הינו מדינת ישראל המיוצגת על ידי היועץ המשפטי לממשלה, שיקול הדעת והסמכות להחליט אם יוגשו ערעור או בקשת רשות

לערער נתונים בידו. החלטתו של היועץ המשפטי שלא להגיש בקשת רשות לערער נתונה לביקורתו של בית משפט זה. אולם, ביקורת זו כנקבע בפסיקה משכבר תיעשה במשורה כפי שנקבע בפסיקתו של בית משפט זה.

בביקורתו השיפוטית על היועץ המשפטי לממשלה, בית משפט זה אינו מחליף את שיקוליו ושיקול דעתו של היועץ המשפטי בשיקוליו ובשיקול דעתו שלו.

כשהמדובר בהחלטת היועץ המשפטי אם להגיש ערעור על החלטת ערכאה שיפוטית שניתנה לאחר בירור והכרעה בבית המשפט, תצטמצם מידת התערבותו של בית משפט זה אף מעבר להחלטות ראשוניות הניתנות על ידי היועץ המשפטי בטרם בירור בהליך משפטי. צמצום נוסף תצטמצם הביקורת השיפוטית של בית משפט זה שעה שהמדובר בהחלטת היועץ המשפטי שלא לפנות בבקשת רשות לערער, שעה שזכות הערעור אינה קנויה למדינה.

5. לא מצאנו בעתירות המונחות בפנינו טעם או נימוק של ממש המצדיקים על פניהם בחינת התערבות של בית משפט זה בהחלטתו של היועץ המשפטי לממשלה שלא להגיש בקשת רשות לערער.

נוסיף ונאמר, כי גם אילו החליט היועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשת רשות לערער על ההחלטה דנן, לא היינו מוצאים מקום להזקק לעתירה – אם היתה מוגשת – כנגד החלטה שכזו.

6. רצח ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל, היום לפני שנים עשרה שנים, היה אחד ממעשי הפשע הנוראים שידענו. הרוצח יגאל עמיר ירה את כדורי האקדח בלבו של ראש הממשלה ובלב כולנו. בשל פשעו המחריד הוא נדון למאסר עולם.

תוצאות הרצח של ראש הממשלה הותירו פצעים שותתים במוחם ובליבם של אזרחי ישראל, ובהם העותרים. התפר שבין תוצאת המשפטית של הדברים ביחס לרוצח שהורשע לבין סערת הרגש הציבורית והחברתית הנודעת למעשה הרצח ולרוצח – דק הוא ועדין.

העתירה שנדונה בפני בית המשפט המחוזי ממוקמת בתוככי אותו התפר. מלאכתו של בית המשפט המחוזי בדונו בעתירה שכזו הינה קשה ורגישה ביותר, ושומה

עליו לשמור מכל משמר על ההבחנות הנדרשות בין ההכרעה המשפטית הנקודתית המוטלת לפתחו לבין המיית הלב הציבורית וכאבם של היחיד ושל הציבור.

מששקל בית המשפט המחוזי את השיקולים השונים, איזן את איזוניו ונתן את החלטתו – רשאי וחייב היה היועץ המשפטי לממשלה לשקול אם לבקש את בית המשפט העליון להרשות לו לערער על תוצאת ההחלטה ונימוקיה. החלטה שכזו של היועץ המשפטי לממשלה מצויה גם היא, מטבע הדברים, בתחומיו של אותו התפר.

הביקורת השיפוטית לא תתערב בכך אלא במקרים הנדירים שבנדירים שאין העתירות שבפנינו באות בגידרם.

מתוך כל המפורט לעיל, דין העתירות להדחות על הסף.

ש ו פ ט

הנשיאה ד' ביניש:

מסכימה אני לפסק דינו של חברי השופט י' אלון. אציין עוד כי ניתן להבין לסערת לבם של העותרים שרבים מאד מקרב הציבור שותפים לה. האירוע המתוכנן פוגע ברגשות הציבור ובמיוחד ביום האבל שבו אנו מתייחדים עם זכרו של ראש ממשלה שחייו נגדעו ביד מרצח שפל; מרצח אשר ירה לא רק ביצחק רבין ז"ל אלא גם בליבה של הדמוקרטיה הישראלית.

עם זאת, כשופטים עלינו לנהוג בריסון ובאיפוק הנגזר מחובותינו השיפוטיות ועל-פי ההלכה המנחה אותנו, אין בידינו בנסיבות העניין להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, גם אם היינו מחליטים באופן שונה לו היתה ההחלטה בידינו מלכתחילה.

ה נ ש י א ה

השופט א' גרוניס:

כפי שצינו חבריי, מטבע הדברים הוא שהעניין נשוא העתירה מעורר התרגשות ואף סערת נפש אצל רבים. עם זאת, גם במקרה דנא עלינו לקיים את חובותינו כשופטים ולהפעיל את הכללים וקני המידה המקובלים. על רקע זה אין מנוס מדחייתן של העתירות.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלון.

ניתן היום, כ"א בחשון התשס"ח (2.11.2007).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ה נ ש י א ה